

Brīvību iegūt ir ļoti grūti, bet viņu paturēt un izkopt nav mazāk grūti. Varbūt vēl grūtāki.

Kārlis Ulmanis

Zvaigznes, kuras turam sirdī

Agris Liepiņš

Tuvojoties Saeimas vēlēšanām, kā sēnes pēc lietus dibinās partijas. Dažbrīd liekas – esam nokļuvuši maskarādē. Ķekatnieku tērpos tinušies ķēmi noplukušā pakulu striķī velk Singapūras laimes lāci, žvazdina sudrabam līdzīgus piekariņus un, apgriezuši kažoku uz otru pusi, atgriežas politikā. Visi sola uzplaukumu un, viltīgi smaidīdami, aicina caur laimes lāča kažoka piedurkni lūkoties zvaigznēs. Pēcāk atklāsim, ka lētticīgajiem zvaigžņu vērotājiem pa piedurkni acīs ieliets traukūdens vai iebērti krāsns pelni. Tad ķekatniekiem būs lielum liela smiešana – redz, atkal izdevās apmulķot naitos ļautiņus! Neskriesim pakal Singapūras laimes lācim,

neklausīsimies sudraba grabuļu žvazdoņā. Brīdis ir pārāk nopietns, šoreiz latviešiem jābūt divtik modriem un apdomīgiem. *Saskaņas centrs* apņēmis gūt pārsvaru Saeimā. Viņu politiķu publiski paustais liecina skaidri – uzvaras gadījumā Latvija mainīs savu ģeopolitisko kursu un piekops Krievijai ļoti draudzīgu politiku. Tā rīkojoties, Latvija īsā laikā kļūs par Krievijas satelītvalsti Eiropas Savienībā.

Latvijā latvieši ir valstsnācija (Levita kunga piedāvātais termins). Šis formulējums uzliek lielus pienākumus. Valstsnācija ir atbildīga par savu valsti. Par visu, kas notiek Latvijā, pilna atbildība jāuzņemas latviešiem. Ne Eiropas komisāriem, ne Krievijas politiķiem vai skandināvu bankām.

Vienīgās zvaigznes, uz kurām jālūkojas Saeimas vēlēšanu dienā, ir Brīvības pieminekļa trīs zvaigznes. Vienīgās zvaigznes, kurām jāseko, ir trīs zvaigznes mūsu valsts ģerbonī. Šīs zvaigznes nav tālas un neaizsniedzamas, tās atrodas mūsu acu priekšā un mūsu sirdīs – Latgale, Vidzeme, Kurzeme. Mūsu – latviešu zeme! Kā Raiņa dzejā:

*“Vienā tumšā vakarā
Sarkanbalta debess mirdz, –
Sarkanbaltās debesīs
Atviz trijas zelta zvaigznes.
Viena zvaigzne Kurzemīte,
Otra zvaigzne Vidzemīte,
Trešā zvaigzne zvaigznājā,
Tā bij mīlā Latgalīte.*

Teiktais nenožīmē, ka citu tautību ļaudis, kuri dzīvo Latvijā, nav aicināti būt kopā ar valstsnāciju. Stājieties līdzās un ko-

pīgi veidosim Latviju pārtikušu! Nevienam netiks liegts baudīt sava darba augļus. Bet vienai lietai ir jābūt skaidri norunātai – Latvija ir latviešu tautas mājas. Tā to gribēja mūsu vectēvi, to nelokāmi prasām arī šodien! Latviešiem vajadzētu saņemties un, līdzīgi kā valodas referendumā, vienoti nobalsot par latvisku Latviju.

Mācībām valsts finansētajās skolās jānotiek valsts valodā!

Pāris mēnešus pēc Latvijas valsts proklamēšanas – 1919. gada 11. martā – Kārlis Ulmanis un Miķelis Valtersparakstīja rīkojumu: „Ar tekošā mācību gada pēdējo ceturksni sākot, visās Latvijas pirmmācības un vidus skolās kā obligatoriski mācību priekšmeti ievedami latviešu valoda un Latvijas vēsture.”

Atjaunojot Latvijas neatkarību, politiķi izvēlējās citu – bilingvālās izglītības – ceļu, lai valsts valodas lietošana netiktu uzspiesta ar varu, lai mazākumtautību skolu audzēkņi no brīva prāta un ar prieku apgūtu latviešu valodu. Rezultātā 2012. gadā piedzīvojām referendumu par krievu valodu kā otru valsts valodu un ikdienas praksē saskaramies ar daudzu krievu skolu skolotāju klaju nevērēšanos

mācīties pašiem un mācīt skolēniem valsts valodu. Tās ir krievu skolas, poļu, lietuviešu, igauņu mācību iestādēs šāda pretošanās valsts valodas apgūšanai nav.

Latvijas Republikas tiesībsargs Juris Jansons veica izpēti par bilingvālās izglītības tēmu. Lūk, fragmenti no tiesībsarga ziņojuma prezidentam Bērziņa kungam: „Bilingvālās izglītības tiesiskais regulējums ir skaidrs un precīzs, bet tās īstenošana praksē ir nepilnīga(..) Lai nodrošinātu spēkā esošo normatīvo aktu ievērošanu, ir palielināma valsts uzraudzība mazākumtautību izglītības iestādēs par valsts valodas lietojumu un izglītības procesa kvalitāti(..) Samērā nelielā kontrole no ārpuses un direktoru nevērība pret

normatīvo aktu ievērošanu noved pie situācijas, ka skolotāji nezina valsts valodu normatīvajos aktos noteiktajā apmērā un ikdienā, pasniedzot mācību vielu, neievēro normatīvo regulējumu, tostarp attiecībā uz valodu, kādā mācību priekšmets ir pasniedzams(..)

Valsts valodas centram norādīju uz septiņiem gadījumiem, kur skolotāji sarunā ar Tiesībsarga biroja darbiniekiem nespēja atbildēt uz uzdotajiem jautājumiem valsts valodā(..) Tāpat valsts valodas centrs sniedza informāciju, ka šādi pārkāpumi tiek fiksēti regulāri, kas norāda uz sistemātisku problēmu(..) Hāgas rekomendācijā par mazākumtautību tiesībām uz izglītību norādīts: „Vidusskolās mācību priekšmetiem, kas

tiek pasniegti valsts valodā, ir jābūt būtiski palielinātiem. Pētījumu rezultāti norāda uz kop-sakarību – jo izteiktāks ir palielinājums, jo labāk bērnam(..) Tam, kas ir noteikts normatīvajos aktos, reāli ir jābūt nodrošinātam praksē.”

Tiesībsargs ir pārliecināts, ka šādos apstākļos bilingvālā izglītība būs lemta pagrimumam, jo nenotiek jēgpilna virzība uz viendabīgu sabiedrību. Un vēl – janvāra beigās Krievijas ārlietu ministrs Lavrova kungs paziņoja, ka Krem-lis gatavo programmu „Krievu skolas ārzemēs”. Par Maskavas naudu Baltijas valstīs tikšot atvērtas krievu skolas un mācības notikšot pēc Krievijas standartiem.

Elza Krauja

Politiku reakcija pēc Krievijas paziņojuma par skolu atvēršanu

Izglītības un zinātnes ministre **Ina Druvieta** *Latvijas Avīzē* apgalvoja: “Krievijas ideja nav pieņemama ne politiski, ne tiesiski. Nav noslēpums, ka izglītības sistēma ir ļoti būtisks maigās varas instruments. Ja Latvija neietekmētu to, ko māca skolās, veidotos jauna paaudze, kas ir atsvešināta no Latvijas valsts. Visu skolu, arī privātskolu mācību programmai jāatbilst Latvijas izglītības standartiem.”

Ministru prezidente **Laimdota Straujuma** raidījumā *900 sekundes* izteicās, ka neredzot nekādu vajadzību krievu svētdienas skolu atvēršanai Latvijā, un piebilda – krievu valodā runājošajiem skolēniem ir nodrošināta iespēja iegūt izglītību gan dzimtajā krievu valodā, gan latviešu valodā.

Tiesībsargs **Juris Jansons** *Latvijas Avīzē* teica: “Jaunās valdības deklarācijā ir runa par mācībām

tikai valsts valodā, ko ieviestu no 2018. gada. Tur nav teikts, ka ievie-sīs, bet, ka vērtēs un apspriedīs, vai to var ieviest. Tāpēc es politi-ķiem gribētu teikt: vai nevar beigt šo muldē-šanu? Konkrētību, lūdzu! Vēlos redzēt reālu rīcības plānu bez laipošanas un puspatiesībām.”

Drošības policija uzskata, ka Latvijā, veidojoties paralēlai skolu sistēmai, jauniešu vidū, iespējams, tiks popularizētas vērtības, kuras ir pretrunā ar demokrātiju un grauj izpratni par Latvijas valstiskumu, nesaskan ar Latvijas konstitucionālās iekārtas principiem

un veicina sabiedrības sašķeltību, vēsti interneta portāls *Delfi*.

Saskaņas centra deputāts **Igors Pimenovs** *Latvijas Avīzē* teic: “Ar šādu pro-grammu Krievijas Ārlietu ministrija mums piedāvā naudu, un mēs būsīm slikti saimnieki, ja uzreiz atteiksimies. Pareizāka reakcija būtu vismaz aprunāties ar Krievijas pusi un vienoties par noteikumiem, uz kuru pamata šāda sadarbība būtu iespējama.” Savukārt Krievijas vēst-nieks Latvijā **Aleksandrs Vešņakovs** uzskata, ka pieņemamākais variants esot svētdienas skolu atvēršana.

Šī zeme mūsu, šie purvi arī!

Bieži nenovērtējam bagātības, kuras atrodas mūsu acu priekšā. Neapzināmies, cik vērtīgs ir mūsu Latvijas dabas resurss – kūdra. Kūdra un sapropelis plaši jāizmanto Latvijas tautsaimniecības attīstībā, radot produktus ar augstu pievienoto vērtību. Darba lauks paveras ļoti plašs. Kūdras var izmantot apkurei, mēslojumam un pakaišiem, izolācijas plākšņu un filtru ražošanai, papīra un auduma izgatavošanai, ķīmiskai pārstrādei un krāsvielu ražošanai. Tāpat to var pielietot ārstniecībā, kosmētikā, lauksaimniecībā, lopkopībā un vēl daudzos un dažādos veidos. Pēc kūdras izstrādes izmantoto zemju vērtība pieaug. Ezeru sapropelis savukārt uzlabo hidrobioloģisko piemērotību zivsaimniecības attīstībai. Attīrītās un padziļinātās ūdens tilpnes veicina zivju un vēžu populāciju, kā arī atjauno lauku ainavu. Tehnoloģiski pārstrādājot, no tonnas sausā sapropēja var iegūt līdz simts kilogramiem kurināmā un eļļas, līdz divdesmit pieciem kilogramiem parafīna un vaska maisījuma, tāpat fenolu, šķīdinātājus, amonija sulfātu un daudz ko citu.

Kūdras resursi pieskaitāmi pie atjaunojamiem resursiem. Četrsimt piecdesmit tūkstošus hektāru, apmēram 10,7% Latvijas teritorijas aizņem purvi. Tie ir samērā vienveidīgi izvietoti valsts teritorijā, atrodas nelielā attālumā viens no otra un tos savieno pievedceļu tīkls. Vienkārša pieejamība, ātra ieguve, saražotās produk-

cijas daudzveidība un ekoloģiskā tīrība ir labi priekšnoteikumi konkurētspējai. Pieaugot citu importēto energoresursu cenām, vietējo resursu efektīvai izmantošanai jāklūst par valsts programmu. Jārada zinātniski pētnieciskais centrs termomehāniskai kūdras mākslīgās žāvēšanas tehnoloģijas izpētei un ražošanas uzsākšanai.

Šobrīd šāda tipa un tehnoloģijas uzņēmumu pasaulē praktiski nav, bet saražotā produkcija ir un vienmēr būs pieprasīta Eiropas un pasaules tirgū. Latvijas zinātniekiem ir cerīgas iestrādes, kuras piedāvāt sabiedrībai.

Kūdras un purvu sapropēja

resursu izmantošana attīstīs pārstrādes tehnoloģiju zinātnisko izpēti, tāpat veicinās meliorācijas mašīnu, ūdens saimniecības, attīrīšanas iekārtu un palīgierīču konstruēšanu un ražošanu un radīs tūkstošiem jaunu darba vietu. Atkarībā no ražošanas intensitātes tie būtu ap pieciem tūkstošiem jaunu mazkvalificētu darba vietu un apmēram piecīsimt speciālistu darba vietu kūdras ieguves uzņēmumos vien.

Darbaspēks būtu vajadzīgs vienmērīgi visā valsts teritorijā. Latvijas lauki ir tas zelta pamats, uz kura balstās mūsu tauta.

Laimonis Frīdbergs

ATBALSTĀM INICIATĪVU

No 2013. gada janvāra Saeimas deputātu algas tika palielinātas vidēji par sešdesmit latiem jeb astoņdesmit pieciem eiro. Nacionālās apvienības deputāti uzskatīja, ka Latvijas ekonomika vēl nav pietiekami atguvusies pēc krīzes un šādos apstākļos algu celšana nav pamatota. Viņi balsoja pret, tomēr ar balsu vairākumu Saeimas deputāti paši sev algu palielināja. Tāpēc Nacionālās apvienības valde nolēma izveidot ziedojumu kontu un tajā ieskaitīt algas pielikumu. Jau gadu uzkrātie līdzekļi tiek izmantoti, atbalstot daudz bērnu ģimenes, palīdzot represētajiem sirmgalvjiem un citām vajadzībām. Precīzu informāciju iespējams gūt NA birojā Kaļķu ielā.

Šī gada trīsdesmitajā janvārī astoņdesmit trīs gadu vecumā aizsaulē aizgāja filozofs Vilnis Zariņš – viens no gaišākajiem latviešu tautas prātiem, kurš visu mūžu palika uzticīgs latviskai Latvijai. Atvadīsimies ar Skalbes vārdiem: “Tas ir tāpat kā ar tālām zvaigznēm. Viņas pašas jau ir izdzisušas, bet pēc daudz gadiem pie mums vēl atnāk atspīdums, un mēs sakām “zvaigzne spīd”, kad viņas vairs nav.”

Paldies, VILNI, par nostāju latviskās lietās, cilvēcību un draudzību! Satikšanās vairākas vasaras Latvijas skolu direktoruursos par patriotisko audzināšanu skolās ir bagātība. Tāpat Jūsu raksti presē... Paldies Jums par gaismas staru manā dzīvē! Sirsnībā un vieglas smiltis Jums!

Inese Bērziņa, Latvijas skolu direktoru patriotisma kursa dalībiece

Mans karoga stāsts

1963. gadā, naktī no ceturtdā uz piekto decembri (PSRS konstitūcijas gadadienā), Bruno Javoišs Rīgas Radiotornī uzvilka sarkanbaltsarkano karogu. Okupācijas vara viņam piesprieda septiņus gadus cietumsoda stingrā režīmā bez tiesībām atgriezties Latvijā. Publicējam fragmentus no Bruno Javoiša karoga stāsta.

Uz skolu un no skolas braucot, cauri centram ejot, allaž biju pametis skatu uz augšu – uz Radiotorni. Tas valdonīgi slēja savu spici debesīs pāri pašai Rīgas sirdij, no kuras kā asinsvadi uz visām pusēm izbrauca tramvaji, trolejbusi, autobusi, vilcieni; kur līdzīgi bišu stropam sanēja un dūca neskaitāmu cilvēku burzma. (..) Nodomāju – es uzvilksu tur Latvijas brīvvalsts karogu! (..)

Universāleikalā nopirku sarkanu un baltu audumu. Labi daudz. Karogam bija jābūt lielam un tālu no visām pusēm saskatāmam. (..) Tik lielus auduma gabalus gan nekad nebiju šuvis. Pavediens bieži mezglojās un trūka, audums krokojās. Šuvu pa posmam, jo bija jātver momenti, kad neviena nebija mājās. (..) Nu karogs bija gatavs un, zem dubultās rakstāmgalda plātnes ielocīts, gaidīja piektā decembra nakti. Kad tā pienāca, lēni un apdomīgi, kā svinīgu rituālu pildīdams, paņēmu no plaukta baltu lapu, vairākas reizes pārbraucu tai ar nez kāpēc mazliet iesvīdušu delnu un uzrakstīju atvadu vēstuli tiem, kas man mīļi. Saturu vairs neatceros. Prātā palikusi beigu daļa, kurā lūdzu, ja dzīvs neatgriežos, apglabāt mani Brāļu kapos. (..)

Lietus bija auksts un nepatīkams. Saskaroties ar zemi, tas momentā pārvērtās ledū. (..) Sakodu zobus un jau pēc pāris sekundēm ar rokām biju ieķēries apžogojuma augšmalā. Berzēdams notrausu no leņķa dzelzs ledus kārtiņu, lai kājas atsperoties neslīdētu, un, līdzsvaru noturēdams, iešūpojos un lēcu. Izdevās! Karājos

jau pie torņa pamatsijas. Pievilkos un pārmetos uz nākošo siju. Un atkal uz nākošo un nākošo, kamēr biju nonācis līdz pirmajai platformai. Te sākās šauras dzelzs trepes, kas slējās stāvus augšup un nozuda tumsā. (..) Muskuļus drebināja vieglas trīsas, bet jutu, ka spēki vēl nav mani atstājuši. Tos sasprindzinājis, pievilkos šķērsstienim, ar gandrīz necilvēcisku piepūli pārcēlu vienu kāju, tad otru un beidzot „iesēdos” gandrīz kā atzveltnes krēslā. Nesteidzīgi atsprādzēju siksnas sprādzi, apjozu to mastam un no jauna sasprādzēju. Tad, trīsi griezdam, pievilku klāt sarkanžili vilņaino karogu, atvāzu nazi, pārgriezu auklas un pagumzīju to zem sevis. Varētu jau palaist pa vējam, bet ja nu tas uzkrīt uz galvas kādam postenī iemīgušam milicim?! Tieši šai brīdī mēness sāka ķepuroties ārā no liela, izplūduša mākoņa pinekļiem, un nu jau varēja saskatīt, ko mani pirksti dara. Kārtīgi un pamatīgi mezgloju klāt sava karoga turamauklas, nostiepu to visā augstumā. Un tad... laidu savu karogu no azotes laukā. Tas sākumā pavēdījās te uz vienu, te otru pusi, it kā neticēdams, ka no šaurā sprosta brīvībā izkļuvis, bet tad līdzīgi burai piepūtās un atvērās visā savā krāšņumā.

Ak, jā, daudz, stipri daudz vēlāk gadījās dzirdēt, ka tas „alpinists”, kam manu karogu vajadzēja lejā dabūt, esot „po slučāju prazdnika” (svētku gadījumam par godu) bijis pamatīgi „iešvunkojis”. Kamēr viņu atpumpējuši un Radiotornī kāpšanai derīgā kondīcijā atpakaļ iedabūjuši, pagājušas vairākas stundas. Tā nu „mans” karogs esot noplīvojis līdz pat vienpadsmitiem dienā. Kā patiesībā bija, diemžēl nezinu.

No kāda tālaika aculiecinieka teiktā – rīta agrumā ar draugiem esot gājuši pāri operas tiltiņam un ieraudzījuši Radiotornī plīvojam Latvijas karogu! Aiz bailēm sastinguši, nodūruši acis un nav uzdrošinājušies tās pacelt, bet sirdī liels siltums ielījis...

Kārlis Zāle. Brāļu kapu skulptūra

Edvarts Virza

Karogs

*Pūtiet, taures, skaniet, zvani,
Saule, plašu gaismu lej!
Karogs sarkanbaltsarkans
Vējos atraisīties skrej.*

*Skrej pa laukiem, skrej pa klajiem,
Sauc arvienu dzirdamāk,
Lai no mājām, lai no namiem
Lai no kapiem ārā nāk.*

*Pildās bargiem tēliem ielas,
Pildās bālām ēnām gaiss,
Un iet mirušais un dzīvais,
Kur sauc karogs dīvainais.*

*Celies augstāk, plīvojošais,
Kur zūd saulē debess jums,
Lai redz tevi, kas šo zemi
Kādreiz pārstaigās pēc mums.*

*Skrej pa priekšu pulkiem kaujā,
Brīvs pats, brīvus dari mūs.
Līdz ar sauli, saules mūžu
Tavai tautai dzīvot būs!*

Izdevējs: Biedrība “Tēvu zemei”,
e-pasts: anta.rudzite@apollo.lv
Atbildīgais par izdevumu –
Agris Liepiņš